

Πλήθος πιστών στη λιτανεία των Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης στη Θερμή Λέσβου - Επιστροφή μετά από δύο χρόνια περιορισμών

/ [Ιερές Μονές](#)

Σύμφωνα με την εκκλησιαστική τάξη και με την παρουσία πλήθους πιστών που συρρέουν από χθες για να προσκυνήσουν εορτάστηκε η μνήμη των Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης στην ομώνυμη Ιερά Μονή στη Θερμή Λέσβου.

Ο φετινός εορτασμός σκόρπισε χαρά στους χιλιάδες πιστούς που συμμετείχαν φέτος στους εορτασμούς καθώς πραγματοποιήθηκε μετά από δύο χρόνια λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που επικρατούσαν από τον κορωνοϊό.

Οι λατρευτικές εκδηλώσεις κορυφώθηκαν με τη λιτάνευση των ιερών λειψάνων των Αγίων. Κατά τη λιτανεία στην κεφαλή της πομπής βρισκόταν η ηγουμένη Ταβιθά, η οποία στη συνέχεια δέχθηκε τους πιστούς και τους φορείς στο αρχονταρίκι του μοναστηριού.

Το μοναστήρι τους στη Λέσβο αποτελεί πόλο έλξης και πηγή ιαμάτων για τους πιστούς, που προστρέχουν στη χάρη τους, από όλα τα σημεία της γης.

[Δείτε την Πανηγυρική Θεία Λειτουργία και την λιτάνευση](#)

[Δείτε τις ευχές της Ηγουμένης Ταβιθάς](#)

Ο βίος, το μαρτύριο και η τιμή των Αγίων

Οι Άγιοι Ραφαήλ, Νικόλαος και Ειρήνη συγκαταλέγονται στη χορεία των Νεοφανών Αγίων και μάλιστα εκείνων που μαρτύρησαν το 1463, δέκα χρόνια μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως. Σχετικά με το βίο τους γνωρίζουμε λίγα πράγματα. Οι πρώτες πληροφορίες για την ύπαρξη των Αγίων ιστορούνται με θαυματουργικό και αποκαλυπτικό τρόπο από το έτος 1959.

Στις 23 Ιουνίου 1959, κατά την διάρκεια εργασιών αποκατάστασης ενός ναυδρίου σ' έναν λόφο κοντά στο χωριό Θερμή της Λέσβου, ο εργάτης Δούκας Τσολάκης

ανακάλυψε έναν τάφο με οστά αγνώστων. Άνθρωπος ολιγόπιστος τότε και ανευλαβής παράτησε τα τίμια λείψανα στην ρίζα ενός δένδρου, περιγελώντας τα. Γρήγορα όμως τιμωρήθηκε και μπόρεσε να κινήσει ξανά τα χέρια του μόνον αφού έκανε το σημείο του Σταυρού, για πρώτη φορά μετά είκοσι επτά χρόνια. Είδε κατόπιν τον ίδιο τον άγιο Ραφαήλ κοντά στο ναύδριο, μετεστράφη από την απιστία του και έγινε διάπυρος κήρυκας της χάριτος του νεοφανούς αυτού αγίου του Θεού. Προηγουμένως, η σύζυγός του Μαρία υπήρξε μάρτυς της εμφάνισης στο υπό κατασκευή ναύδριο ενός ιερομόναχου με επιβλητικό παράστημα, ο άνδρας της όμως την είχε αποπάρει. Έκτοτε, ο άγιος εμφανίστηκε πολλές φορές στον ύπνο και στο ξύπνιο, στην σύζυγο του ιδιοκτήτη του χωραφιού και σε άλλες ευλαβείς γυναίκες του χωριού, καθώς και σε παιδιά και σε ώριμους άνδρες, χωρίς να υπάρξει προσυεννόηση μεταξύ των προσώπων αυτών. Σε άλλους ο άγιος εμφανιζόταν χωρίς να μιλά, ως ιερομόναχος, φορώντας άμφια η ράσο. Σε άλλους αποκάλυπτε το όνομά του, λέγοντας: «Λέγομαι Ραφαήλ» και τους ανήγγειλε ότι ήταν πλέον καιρός να τον τιμήσουν μαζί με τους συναθλητές του, να φιλοτεχνήσουν εικόνα του και να εορτάζουν την μνήμη του την Τρίτη της Διακαινησίμου, διότι επρόκειτο να επιτελέσει πολλά θαύματα. Σε άλλους εμφανίστηκε συνοδευόμενος από την Παναγία και την αγία Παρασκευή και διηγιόταν λεπτομερώς το μαρτύριό του, οι δε διηγήσεις συμφωνούσαν απόλυτα μεταξύ τους. Ο τάφος και το λείψανο του Αγίου Νικολάου ανακαλύφθηκαν στις 13 Ιουνίου 1960.

Ο Άγιος Ραφαήλ καταγόταν από τους Μύλους της Ιθάκης και γεννήθηκε το έτος 1410. Το κοσμικό του όνομα ήταν Γεώργιος Λάσκαρης η Λασκαρίδης. Ο πατέρας του ονομαζόταν Διονύσιος και η μητέρα του Μαρία ήταν δε πολύ ευσεβείς άνθρωποι και έδωσαν στον Γεώργιο χριστιανική ανατροφή και μεγάλη μόρφωση. Χάρη στον σύζυγο της αδελφής του φεύγει στα 13 χρόνια του στον Μυστρά για σπουδές στην Δυτική και μετέπειτα Ελληνική φιλοσοφία. Παρακολουθεί και ιατρική που του άρεσε ιδιαίτερα.

Πριν γίνει κληρικός είχε σταδιοδρομήσει στο βυζαντινό στρατό και έφτασε μάλιστα σε μεγάλο βαθμό. Σε ηλικία τριάντα πέντε ετών γνώρισε έναν ασκητικό και σεβάσμιο γέροντα, τον Ιωάννη, ο οποίος τον προσείλκυσε στην εν Χριστώ ζωή. Κάποια Χριστούγεννα ο γέροντας κατέβηκε από τον τόπο της ασκήσεώς του, για να εξομολογήσει και να κοινωνήσει τους στρατιώτες, και κήρυξε το λόγο του Θεού. Τότε ο αξιωματικός Γεώργιος, όταν ο γέροντας κατέβηκε πάλι τα Θεοφάνεια, αποχαιρέτησε τους στρατιώτες και τον ακολούθησε.

Μετά την κουρά του σε μοναχό χειροτονήθηκε πρεσβύτερος, τιμήθηκε δε και με το οφίκιο του αρχιμανδρίτη και του πρωτοσυγκέλλου. Μαζί με τις άλλες

αποκαλύψεις ο Άγιος Ραφαήλ ανέφερε ότι απεστάλη από τον Οικουμενικό Πατριάρχη στην Δύση, στην πόλη της Γαλλίας που ονομάζεται Μορλαί, για να εκπληρώσει την εντολή που του ανατέθηκε. Αυτό έγινε λίγο πριν από την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως.

Εκεί συνδέθηκε φιλικά με τον διάκονο Νικόλαο, ο οποίος έγινε συνεργάτης του και πνευματικό του τέκνο. Η καταγωγή του ήταν από την Θεσσαλονίκη. Ήταν πλουσιόπαιδο ο Νικόλαος, παιδί συμβολαιογράφου που τον έστειλαν οι γονείς του να σπουδάσει σε γαλλικό πανεπιστήμιο Ιατρική. Συγκινημένος από την χριστιανική διδασκαλία ο νεαρός σπουδαστής Νικόλαος, εγκατέλειψε την κοσμική ζωή και τον ακολούθησε. Γύρισε μαζί του στην Ελλάδα και ασπάστηκε το Μοναχικό βίο. Ουδέποτε χωρίστηκαν έκτοτε, εκτός όταν χώριζαν για να διαδώσουν τον λόγο του Θεού.

Ακόμη απεκάλυψε ο άγιος Ραφαήλ ότι κήρυξε το λόγο του Ευαγγελίου στην Αθήνα, στο λόφο που είναι το μνημείο του Φιλοπάππου. Δίδαξε ως εφημέριος και ιεροκήρυκας για λίγο στο ναό του Αγίου Δημητρίου Μυροβλύτη που κατόπιν ονομάστηκε, Λουμπαρδιάρης.

Λίγα χρόνια πριν από την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως, περί το έτος 1450, ο Άγιος βρέθηκε μετά από περιπλανήσεις στην περιοχή της Μακεδονίας και μόναζε εκεί. Κοντά στον Άγιο Ραφαήλ βρισκόταν εκείνο το διάστημα ο Άγιος Νικόλαος ως υποτακτικός. Ο Νικόλαος εκάρη μοναχός και στη συνέχεια χειροτονήθηκε διάκονος.

Μόλις έπεσε η Κωνσταντινούπολη στα χέρια των Τούρκων, οι οποίοι εισέβαλαν ορμητικά στη Θράκη, και καταλύθηκε οριστικά η βυζαντινή αυτοκρατορία, ο φόβος για γενικούς διωγμούς κατά των Χριστιανών στάθηκε ως αφορμή να καταφύγει ο Άγιος Ραφαήλ με τη συνοδεία του από το λιμάνι της Αλεξανδρουπόλεως στη Λέσβο, που ήταν το ασφαλέστερο νησί την εποχή εκείνη.

Η επιλογή της Λέσβου δεν είναι καθόλου τυχαία καθώς το νησί αυτό: απολάμβανε ακόμα υψηλών προνομίων από τον Σουλτάνο, είχε ηγεμόνα δίκαιο και σεβάσμιο απέναντι στους Ορθοδόξους και τα μοναστήρια των Ορθοδόξων λειτουργούσαν κανονικά στο Νησί.

Ζήτησαν πληροφορίες για το πού μπορεί να υπάρχει ένα ησυχαστήριο για να μονάσουν και τότε τους υπέδειξαν την Ιερά Μονή των Γενεθλίων της Θεοτόκου που βρισκόταν στον λόφο των Καρυών πάνω από την Λουτρόπολη Θέρμης η οποία με την σειρά της απέχει 14 χιλιόμετρα από την Μυτιλήνη.

Σε μερικές εμφανίσεις του ο Άγιος Ραφαήλ φαίνεται να συνοδεύεται από πολλούς,

οι οποίοι διάνυσαν πριν απ' αυτόν τον ασκητικό βίο στη Μονή των Καρυών, όπως είπε σ' εκείνους που τα έβλεπαν αυτά. Αποκάλυψε επίσης ότι η μονή αυτή, η οποία ήταν γυναικεία, υπέστη επιδρομή από τους αιμοχαρείς πειρατές κατά το έτος 1235 μ.Χ. Κατά την επιδρομή εκείνη αγωνίστηκε μαζί με τις άλλες μοναχές τον υπέρ του Χριστού καλό αγώνα η καταγόμενη από την Πελοπόννησο ηγουμένη Ολυμπία και η αδελφή της Ευφροσύνη. Η Ολυμπία τελειώθηκε αθλητικώς στις 11 Μαΐου του έτους 1235, εμφανίσθηκε δε μαζί με τον μεγάλο και θαυματουργό Άγιο Ραφαήλ.

Στον χώρο εκείνο λοιπόν, προϋπήρχε ιστορικό μοναστήρι αφιερωμένο στο Γενέσιο της Θεοτόκου. Μαζί με την Παναγία στο Μοναστήρι τιμούσαν και την Αγία Παρασκευή. Ήταν η 14η Μαρτίου του 1454 όταν έφτασαν στην Θέρμη της Μυτιλήνης με το πλοiάριο. Στη Μονή βρήκε δύο πρόσωπα (Ρουβήμ και Ακίνδυνο) ο Άγιος Ραφαήλ. Στην Μυτιλήνη την περίοδο αυτή επικρατούσε μεγάλη αναταραχή. Το ίδιο και στην υπόλοιπη Ελλάδα και Αιγαίο. Οι Τούρκοι καταλάμβαναν ολόκληρη την Ελλάδα σκοτώνοντας και καταστρέφοντας κάθε στοιχείο πολιτισμού. Ηγούμενος της μονής εξελέγη στη συνέχεια ο Άγιος Ραφαήλ.

Υπό την ηγουμενία του Αγίου Ραφαήλ πάντως, πέρασαν με ειρήνη και ομόνοια 9 χρόνια μέχρι την 17 Σεπτεμβρίου 1462, χάρη στους Γενουάτες που είχαν για χρόνια την κυριαρχία του νησιού. Το μοναστήρι αυτό ήταν το πλέον σημαντικό του νησιού και όλα τα υπόλοιπα υπάγονταν σε αυτό. Ο Άγιος Ραφαήλ φιλοξενούσε και πολλά παιδάκια στο Μοναστήρι τα οποία τάιζε και βοηθούσε στα γράμματα. Με τις ιατρικές του γνώσεις ο Ηγούμενος Ραφαήλ και Διάκονος Νικόλαος προσέφεραν σημαντικές ιατρικές υπηρεσίες και λειτουργούσαν στο Μοναστήρι σαν κέντρο προληπτικής ιατρικής.

Αρχές Σεπτεμβρίου, του 1462 αρχίζει η πολιορκία του νησιού που θα οδηγούσε σε μεγάλη καταστροφή. Μετά από 17 ημέρες πολιορκία, στις 17 Σεπτεμβρίου 1462, το νησί πέφτει μόνιμα πλέον στα χέρια των Τούρκων. Οι Τούρκοι αν και κατέστρεψαν όλα τα Μοναστήρια τον Σεπτέμβριο του 1462, που κατέλαβαν το νησί δεν πείραξαν το Μοναστήρι του Αγίου Ραφαήλ για 6 ολόκληρους μήνες.

Είναι πολύ πιθανό το Μοναστήρι να απολάμβανε ιδιαίτερων προνομίων που έδιδε τότε επιλεκτικά ο πρώτος Πατριάρχης της σκλαβωμένης Πόλης με την συναίνεση του Σουλτάνου σε κάποια Μοναστήρια.

Τον Απρίλιο του 1463 έγινε μια τοπική εξέγερση εναντίον των Τούρκων. Την Μεγάλη Παρασκευή επάνω στο Μοναστήρι βρίσκονταν ο Ηγούμενος Ραφαήλ - Διάκονος Νικόλαος - Προεστός Βασίλειος - Δάσκαλος Θεόδωρος - η σύζυγος αυτού με το μωρό (Μικρός Ραφαήλ) - η μικρή Ειρήνη - και ένα ακόμη κοριτσάκι η

ανεψιά του προεστού Ελένη καθώς και άλλοι Μοναχοί που είχαν φύγει στο βουνό. Ο Άγιος στέλνει στο βουνό με οδηγίες τον επιστάτη Ακίνδυνο και τον μοναχό Σταύρο.

Ο Ηγούμενος Ραφαήλ είχε ήδη κρύψει σε ειδική κρύπτη τα Άγια Σκεύη, Εικόνες και Άμφια. Μαζί με αυτά βρισκόταν και η εικόνα της Παναγίας που είχε φέρει μαζί του ο Άγιος Ραφαήλ στην Λέσβο. Αυτή είναι η κρύπτη και η εικόνα που όλοι ζητούσαν την τριετία των αποκαλύψεων αλλά ποτέ δεν βρήκαν. Η Παναγία δήλωσε τότε σε ενύπνια κατοίκων ότι κάποια ημέρα θα βρεθεί η εικόνα της αλλά από άνθρωπο άλλης γενεάς με μεγάλη πίστη.

Ο Άγιος Ραφαήλ λειτούργησε για τελευταία φορά τη Μεγάλη Πέμπτη. Την Μεγάλη Παρασκευή έβρεχε πολύ δυνατά. Ο ουρανός θρηνούσε τον δεύτερο Γολγοθά. Ο Άγιος Ραφαήλ βγαίνει στην πόρτα της Μονής και αντικρίζει τους Τούρκους που πλησιάζουν. Τους φωνάζει ότι το σώμα του μπορούν να το κάνουν ότι θέλουν η ψυχή του όμως ανήκει στον Θεό του. Σε μια στιγμή ο Άγιος σηκώθηκε όρθιος, τράβηξε από το λαιμό του ένα μεγάλο Σταυρό που φορούσε και τους είπε: «Εμείς αυτόν προσκυνούμε και ποτέ δεν θα τον εγκαταλείψουμε». Τότε εκείνοι άρχισαν να τον τραβούν από τα γένια και να τον σέρνουν στη γη.

Όπως απεκάλυψε ο Άγιος: «Οι Τούρκοι μου έκαναν πολλά μαρτύρια. Πρώτα με χτύπησαν με τα ρόπαλα τους και με έριξαν κάτω παράλυτο. Έπειτα με κεντούσαν με τα κοντάρια τους, με τραβούσαν από τα γένια και με έσερναν καταγής. Ύστερα με έδεσαν σε μια καρυδιά και με χτυπούσαν απάνθρωπα επί ένα εικοσιτετράωρο. Όταν με βασάνιζαν, είπα «θα αντέξω τα πάντα για το θέλημα του Κυρίου, μέχρι την τελευταία μου πνοή». Κρεμασμένος έβλεπα που κλωτσούσαν και κτυπούσαν τους άλλους καλόγηρους, αλλά έλεγα: «Εδώ, στον αγώνα μέχρι την τελευταία μου πνοή». Γι' αυτό είχα και έχω αυτές τις δυνάμεις». Με κατέβαζαν έως κάτω και πάλι με ανέβαζαν επάνω και με ξανακατέβαζαν, σέρνοντάς με στις πέτρες που είχαν βαφεί κόκκινες από το αίμα μου. Έπειτα με κρέμασαν ανάποδα εικοσιτέσσερις ώρες σε αυτήν την καρυδιά. Στο τέλος με πριόνισαν μέσα στο στόμα και με αποκεφάλισαν». Ήμουν τότε πενήντατριών ετών» είπε σε κάποιον, όταν εμφανίσθηκε στο όνειρό του, τον Απρίλιο του 1961. Ο σκελετός που βρήκε ο εργάτης πράγματι δεν είχε σιαγόνα, και μόνο μετά από εμφάνιση του αγίου βρέθηκε αυτή σε μικρή απόσταση.

Λίγο πριν ο επιστάτης Ακίνδυνος και ο Σταύρος είχαν προλάβει να ανέβουν στην σπηλιά του γέροντα ασκητή Ιωσήφ (μετά από προτροπή του αγίου Ραφαήλ). Τις επόμενες ημέρες ο επιστάτης Ακίνδυνος και ο μοναχός Σταύρος βρήκαν τους νεκρούς, και αμέσως έτρεξαν στον ιερέα του χωριού ονόματι Σάββα και με κλάματα διηγήθηκαν τα όσα συνέβησαν. Τυφλός και ανήμπορος στα 112 χρόνια του κατάφερε με την βοήθεια των δύο άλλων να ανέβει στο Λόφο των Καρυών

κρυφά.

«Θεέ μου, δος μου το φως μου να τους ιδώ για τελευταία φορά. Έπλυνα τα μάτια μου με λίγο αγίασμα που μου έδωσε ο Ακίνδυνος. Την ίδια στιγμή βγήκε μια λάμψη και ανέβλεψα. Όμως αυτό που είδα να μην αξιώνεται κανείς να το βλέπει. Το αγίασμα γεμάτο αίματα, τα σώματα των Μαρτύρων μέσα στο αίμα, και ο πολυαγαπημένος μου ηγούμενος Ραφαήλ κρεμασμένος ανάποδα σε μια καρυδιά και σφαγμένος. Τους θάψαμε με κλάματα και έπειτα ο Ακίνδυνος με τον Σταύρο με κατέβασαν πάλι στο χωριό».

Τον άγιο Ραφαήλ σαν ηγούμενο τον έθαψαν μέσα στην καμένη Εκκλησία, ενώ τον άγιο Νικόλαο στο αριστερό προαύλιο. Ο μοναχός Σταύρος προσωρινά μόνο γλίτωσε από την σφαγή. Όπως αποκάλυψε η ίδια η αγία Ειρήνη σε ενύπνιο της 2ας Δεκεμβρίου 1961, ένας από τους καλόγηρους έφυγε και σώθηκε, ο πατήρ Σταύρος. Επειδή δεν μπορούσαν να τον βρουν, βγήκαν αποσπάσματα στα βουνά και τον έψαχναν. Τέλος το έπιασαν, τον κατέβασαν στο ίδιο μέρος όπου σκότωσαν τους αγίους και τον σκότωσαν και εκείνον. Ένας χριστιανός τον έθαψε κοντά στην εκκλησία.

Έμεινε μόνος του πια στο βουνό, ο επιστάτης Ακίνδυνος να περιμένει τον Ηγούμενο Ραφαήλ να έρθει να τον πάρει όπως του είχε υποσχεθεί. Δώδεκα μήνες μετά την σφαγή Τούρκοι πιάνουν και αυτόν και τον αποκεφαλίζουν κλείνοντας το λουτρό αίματος. Μετά τη σφαγή στο Μοναστήρι επάνω από τον τάφο του αγίου έκτισαν ένα χαμηλοτάβανο εκκλησάκι με πορτούλα για να μπαίνουν και να προσκυνούν το λείψανό του.

Τον Άγιο Νικόλαο τον είχαν δέσει σε μια καρυδιά και βλέποντας να πριονίζουν τον αγαπημένο του Ηγούμενο, με τις πρώτες λόγχες που τον κεντούσαν έπαθε συγκοπή. Ο Νικόλαος αποκάλυψε σε πολλούς ανθρώπους το ακριβές σημείο του τάφου του. Μετά από αρχικούς δισταγμούς, φοβούμενοι ότι θα κατέληγαν περίγελως των ολιγόπιστων σε περίπτωση αποτυχίας, οι πιστοί έσκαψαν και βρήκαν στις 13 Ιουνίου 1960, το λείψανο του αγίου Νικολάου.

Μαζί με τους Αγίους συνάθλησε και η μόλις δώδεκα χρόνων Ειρήνη, θυγατέρα του Βασιλείου, προεστού της Θερμής, η οποία και εμφανίζεται μαζί τους. Αυτή μαρτύρησε ως εξής: Οι ασεβείς αλλόθρησκοι της απέκοψαν το ένα χέρι και ακολούθως την έβαλαν σε ένα πιθάρι και κατέκαψαν την αγνή αυτή παρθένο, υπό τα βλέμματα των δύστυχων γονέων της, οι οποίοι και θρηνούσαν γοερά για το φρικτό θάνατο του παιδιού τους. Μετά από εμφανίσεις και αποκαλύψεις, βρέθηκαν όντως τα λείψανα της αγίας Ειρήνης, στο πιθάρι και κοντά στους τάφους των αγίων Ραφαήλ και Νικολάου.

Επίσης μαζί με τους Αγίους μαρτύρησαν ο πατέρας της Αγίας Ειρήνης Βασίλειος, η σύζυγός του Μαρία, το μόλις πέντε ετών παιδί τους Ραφαήλ, η ανιψιά τους Ελένη, ο δάσκαλος Θεόδωρος και ο ιατρός Αλέξανδρος, των οποίων τα οστά βρέθηκαν κοντά στους τάφους των Αγίων, μέσα σε ξεχωριστούς τάφους. Το μαρτύριό τους συνέβη την Τρίτη της Διακαινησίμου, στις 9 Απριλίου του έτους 1463.

Οι αφηγήσεις των ντόπιων μέχρι το 1959 που άρχισε ο κύκλος των αποκαλύψεων, περιγράφουν έκτοτε συχνές εμφανίσεις ενός καλόγερου στο μέρος που έγινε η σφαγή. Ο άγιος Ραφαήλ επέτρεψε επίσης να ανακαλυφθεί μια εικόνα του Χριστού και ένα αγίασμα που επιτέλεσαν πολυάριθμα θαύματα. Οι άγιοι δεν περιορίστηκαν να αποκαλύψουν τα τίμια λείψανά τους και τις συνθήκες του μαρτυρίου τους, αλλά επίσης κατέδειξαν και καταδεικνύουν την παρρησία που έχουν ενώπιον του Θεού με θαύματα, των οποίων ο αριθμός συνεχώς αυξάνει. Μέχρι τις ημέρες μας, ο άγιος Ραφαήλ εμφανίζεται στον ύπνο ή στο ξύπνιο πολλών ανθρώπων, ευσεβών ή αδιάφορων, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στην Αμερική και την Αυστραλία. Θεραπεύει ασθενείς που πάσχουν από ανίατα νοσήματα, ξυπνά συνειδήσεις πωρωμένες από την αμαρτία, ανακουφίζει δεινοπαθούντες και πάσχοντες και καταδεικνύει ότι ο Κύριος δοξάζεται εν τοις αγίοις αυτού, σήμερα, όπως και χθες, και αιωνίως.